

Lausunto

11.03.2025

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lakiesityksessä luovutaan perinteisestä yksityisarkisto-käsitteestä: "Yksityinen arkisto –termin sijaan säännöksessä käytettäisiin muotoilua yksityinen arkistoaineisto." Samalla uudesta arkistointilaista poistuisi vanhan arkistolain pätevä määritelmä: "Arkistoon kuuluvat asiakirjat, jotka ovat saapuneet arkistonmuodostajalle sen tehtävien johdosta tai syntyneet arkistonmuodostajan toiminnan yhteydessä".

Se, että asiakirjojen kokonaisuuksista ei enää puhuta arkistoina tuottaa varmasti ongelmia emmekä pidä realistisena, että yksityisarkistokentällä luovuttaisiin "yksityisarkisto" -termin käytössä. Kaiken lisäksi uusi muotoilu hämärtäisi sitä perusperiaatteita, että arkisto muodostuu jonkin henkilön tai organisaation toiminnan tuloksena, ja ohjaa ajattelua laajempiin "tietovarantoihin".

On myös kysyttävä, miksei voida puhua Kansallisarkiston tietovarannoista tai aineistoista?

Perusteluosassa todetaan, että kansallisen arkistotietovarannon ulkopuolelle jää paljon asiakirjallista kulttuuriperintöä, ohjaa sananmuoto de facto kahtiajakoon, jossa tunnustetaan (kansallisesti merkittävä) "kansallinen arkistotietovaranto" ja sitten jotain toisarvoista. Ilmeisenä vaarana on, että termi leikkaa yksityisarkistot kahtia määrittäen kansallisesti merkittäväksi vain ne aineistot, jotka ovat Kansallisarkistossa. Jatkossa olisi siis yksityisarkistoja, jotka kuuluvat "kansalliseen arkistotietovarantoon" ja niitä, jotka eivät kuulu. Esitettyssä muodossa "kansallinen" pyritään monopolisoimaan yksinomaan Kansallisarkiston käyttöön.

Yksityiset Keskusarkistot ry:n jäsenarkistojen kansallisesti ja yhteiskunnallisesti ainutlaatuiset arkistoaineistot sekä muiden vastaavien yksityisarkistojen aineistot eivät silloin lukeutuisi "kansalliseen arkistotietovarantoon" .

Yksityiset Keskusarkistot ry vastustaa kansallisen arkistotietovarannon näkemistä näin kapea-alaisesti ja katsoo, että se keinotekoisesti johtaisi yksityisarkisto-organisaatioiden aseman heikkenemiseen.

Tanskanen Petri
Työväen Arkisto

Keski-Rauska Riku
Porvarillisen Työn Arkisto - Yksityiset Keskusarkistot ry:n puolesta